วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Research Article DOI: 10.14456/jdl.2025.9

Activities Management of Ethical Socialization in Young Buddhist at Buddhapadipa Dhamma Retreat Suphanburi Province

การจัดการกิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมในกลุ่มยุวพุทธิกะ ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรมพุทธประทีปจังหวัดสุพรรณบุรี

Yuphadee Yaemsuksawat[1]*, Sathaphon Phusuwan[2], Saowanee Wiyaboon[3]

ยุภดี แหยมสุขสวัสดิ์[1]*, สถาพร ภูสุวรรณ์[2], เสาวนีย์ วิยะบุญ[3]

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author: *

1. Yuphadee Yaemsuksawat*
Public Administration Faculty of Political Science North Bangkok University, Thailand.
ยุภดี แหยมสุขสวัสดิ์*
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
Email: bowwill1987@gmail.com

2. Sathaphon Phusuwan
Public Administration Faculty of Political Science North Bangkok University, Thailand.
สถาพร ภูสุวรรณ์
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
Email: Sathaphom.ph@northbkk.ac.th

3. Saowanee Wiyaboon
Chairman of Sirarom Disabled Person Service Center at Rayong Province, Thailand.
เสาวนีย์ วิยะบุญ
ประธานศูนย์บริการคนพิการ สิรารมย์ จังหวัดระยอง
Email: saowanee.w@hotmail.co.th

คำสำคัญ:
จริยธรรม; การขัดเกลา; ยุวพุทธิกะ
Keywords:
Ethical; Socialization; Buddhist

ABSTRACT

The purposes of this dissertation were: 1) To study the participation of homes, temples, and schools to design ethical socialization activities for the young Buddhist and 2) To study the management of ethical socialization activities for the young Buddhist at Buddhapadipa Dhamma Retreat Suphanburi province. Methodology: This research was qualitative research. The sampling of this research consisted of the monk 1 person, the leaders of activity 4 people, teachers 5 people and villagers 10 people; total 20 people. The research methods consisted of in-depth interview and data analyze by content analysis. Main Results: The results were found that: 1) Family Unit is the most important to socialization process. The young Buddhist can apply the principles gained from Buddhist activities in their daily lives. It teaches the basics such as the gratitude and the five precepts which the family's care can help socialization and provide advice. 2) Educational Unit incorporate Buddhist principles into teaching and learning. Including cooperation with family unit and religious unit in communicating the behavior of the young Buddhist for socialization

Article history:
Received: 09/01/2025
Revised: 05/02/2025
Accepted: 08/03/2025
Available online: 11/04/2025

How to Cite:
Sinma et al. (2025). Activities Management of Ethical Socialization in Young Buddhist at Buddhapadipa Dhamma Retreat Suphanburi Province. *Journal Dhamma for Life, 31*(2), 130-140.

through Buddhist activities 3) Religion Unit; Monks are the ones who transmit principle which are important anchors in daily life. It will focus on putting Buddhist principle into practice which starts with having basic gratitude to their parents and practice follow the 5 precepts regularly.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด และโรงเรียนในการออกแบบกิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมให้กับกลุ่มยุวพุทธิกะ และ 2) ศึกษาการจัดการกิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมให้กับกลุ่มยุวพุทธิกะ ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรมพุทธประทีป จังหวัดสุพรรณบุรี วิธีดำเนินการวิจัย: การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พระสงฆ์ 1 รูป ผู้นำจัดกิจกรรม 4 คน ครู 5 คน และชาวบ้าน 10 คน รวม 20 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย: พบว่า 1) ด้านสถาบันครอบครัว มีความสำคัญต่อกระบวนการขัดเกลามากที่สุด กลุ่มยุวพุทธิกะสามารถนำหลักธรรมคำสอนที่ได้จากกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งเป็นคำสอนในเรื่องพื้นฐาน ได้แก่ ความกตัญญู และศีล 5 ซึ่งการเอาใจใส่ของครอบครัวก็สามารถช่วยขัดเกลาและให้คำแนะนำได้ 2) ด้านสถาบันการศึกษา ได้มีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปสอดแทรกในการเรียนการสอน รวมถึงการให้ความร่วมมือกับสถาบันครอบครัวและสถาบันศาสนาในการสื่อสารถึงพฤติกรรมของกลุ่มยุวพุทธิกะ เพื่อขัดเกลาผ่านกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา 3) ด้านสถาบันศาสนา พระภิกษุเป็นผู้ถ่ายทอดคำสอนทางพระพุทธศาสนาอันเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจที่สำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยจะมุ่งเน้นการนำคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติ ซึ่งเริ่มจากการมีความกตัญญูต่อบุพการีเป็นพื้นฐาน และปฏิบัติตามหลักศีล 5 อย่างสม่ำเสมอ

บทนำ

การขับเคลื่อนของประเทศไทย นอกจากจะใช้องค์ความรู้และความสามารถของแต่ละบุคคลแล้ว การมีจริยธรรมในตัวบุคคลนั้นก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน หากปราศจากจริยธรรมก็จะนำไปสู่ความเสื่อมถอยของประเทศ ซึ่งหน้าที่ในการพัฒนาทางด้านจริยธรรมมิใช่เป็นของสถาบันใดสถาบันหนึ่งทางสังคม แต่ทุกสถาบันทางสังคมต้องมีความร่วมมือที่จะสร้างจริยธรรมที่ดีให้เกิดขึ้นกับบุคคลไปในทิศทางเดียวกัน Unprasith (2012) อธิบายไว้ว่า สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันลำดับแรกและใกล้ชิดกับบุคคลตั้งแต่กำเนิด เป็นสถาบันที่ถ่ายทอดและปลูกฝังทางความคิดและพฤติกรรมให้กับบุคคลก่อนที่จะเข้าสู่สังคมอื่น ๆ ในส่วนของสถาบันศาสนา เป็นสถาบันหลักในการหล่อหลอมความรู้สึกผิดชอบชั่วดีผ่านการใช้หลักธรรมในการสร้างให้บุคคลมีพฤติกรรมทางกาย วาจา และจิตใจที่ดีงาม อีกทั้งยังเป็นสถาบันที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในสังคมอีกด้วย และในส่วนของสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นสถาบันที่อยู่กับการเรียนรู้ของบุคคลในระยะเวลาที่ยาวนาน โดยเฉพาะในปัจจุบันนี้ ความทันสมัยของเทคโนโลยีทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ในหลากหลายรูปแบบและสามารถเรียนรู้ได้ไม่มีวันสิ้นสุด นอกจากจะถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ

แล้ว ยังต้องสอดแทรกจริยธรรมบูรณาการกับเนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาให้บุคคลนั้นเป็นทั้งคนเก่งและคนดี สามารถพัฒนาส่วนรวมบนพื้นฐานของความถูกต้องและเหมาะสมทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

National Education Act B.E. 2542 (1999) มาตรา 4 บัญญัติว่า “การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จึงกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ของบ้าน วัด และโรงเรียน มีส่วนสำคัญในการสร้างจริยธรรมที่ดีให้กับบุคคล ซึ่งการปลูกฝังจริยธรรมนี้ หากจะให้อยู่ในมโนสำนึกของบุคคลจนแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่ดีได้นั้น จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนานในการสร้างให้เกิดความสมบูรณ์แบบมากที่สุด จึงต้องมีการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กและปลูกฝังอย่างต่อเนื่องมาในทุกช่วงวัย

Chantasopano (2020) อธิบายว่า ในการปลูกฝังเรื่องของจริยธรรมอาจเป็นไปได้ยากในสังคมที่เต็มไปด้วยความเจริญทางวัตถุ หากมีหลักพุทธธรรมเข้ามาบูรณาการก็จะช่วยให้การขัดเกลาทางจริยธรรมเป็นไปในทางเจริญได้มากขึ้น อันประกอบไปด้วย คุณวุฒิ คุณภาพ และคุณธรรม นั่นคือ บุคคลจะต้องมีความรู้ ความสามารถ และความดีประจำใจประกอบกัน จึงดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การทำกิจกรรมทางศาสนาต่าง ๆ นับว่ามีบทบาทสำคัญในการขัดเกลาทางจริยธรรมให้กับพุทธศาสนิกชน การปลูกฝังตั้งแต่เริ่มต้นจะช่วยให้พุทธศาสนิกชนได้ซึมซับหลักธรรมอย่างค่อยเป็นค่อยไปและนำไปประพฤติปฏิบัติผ่านการแสดงออกทางกาย วาจา และจิตใจที่งดงาม ทำให้สังคมดำเนินไปได้อย่างสงบสุข

TruePlookpanya (2021) ได้นำเสนอว่า เยาวชนที่จะเติบโตเป็นอนาคตของประเทศไทย ต้องมีความเข้าใจและนำคำสอนของพุทธศาสนาไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง โดยจัดให้มีกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๖ ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นจะต้องมุ่งฝึกฝน กาย วาจา และใจของนักเรียน เน้นการปฏิบัติทั้งในรูปแบบให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ซึ่งในการจัดกิจกรรมเหล่านี้ พระภิกษุจะเป็นผู้กำหนดกิจกรรมร่วมกับคณะครูในโรงเรียน

การบรรลุผลทางกระบวนการขัดเกลาทางจริยธรรม จึงต้องเริ่มต้นจากการสร้างความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน ช่วยกันออกแบบและสร้างกิจกรรมที่ช่วยขัดเกลาทางจริยธรรมให้กับกลุ่มยุวพุทธิกะ ซึ่งจะเป็นบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ให้เป็นทั้งคนเก่งและคนดี มีการดำเนินชีวิตการทำงานและชีวิตประจำวันที่แสดงออกผ่านทางกาย วาจา และจิตใจ ไปในทางที่ดี เป็นไปตามครรลองของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ National Education Act B.E. 2542 (1999) มาตรา 29 บัญญัติว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

จากสภาพการณ์ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา การจัดการกิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมในกลุ่มยุวพุทธิกะ ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรมพุทธประทีป จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด และโรงเรียนในการออกแบบกิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมและศึกษาการจัดการกิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมให้กับกลุ่มยุวพุทธิ

กะ ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรมพุทธประทีป จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในองค์การที่เกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมขัดเกลาจริยธรรมในกลุ่มเยาวชน ผู้เป็นกำลังสำคัญให้เติบโตบนพื้นฐานความควบคู่ของการเป็นคนดีและเป็นคนเก่งสืบไป

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม

การขัดเกลาทางสังคม หมายถึง การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และปฏิบัติตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเหมาะสม เช่น การมีมารยาททางสังคม การใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนการพัฒนาบุคลิกภาพให้เป็นไปในทางที่พึงปฏิบัติ โดยผ่านกระบวนการทางจิตวิทยาและทางสังคม

กระบวนการขัดเกลาทางสังคมถือเป็นกระบวนการหนึ่งที่ใช้ในการควบคุมพฤติกรรมคนในสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม จุดมุ่งหมายของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม มีดังนี้

1) การปลูกฝังด้านระเบียบวินัยพื้นฐาน ถือเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม เพราะระเบียบวินัยเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมได้กำหนดไว้โดยที่คนในสังคมทุกคนต้องปฏิบัติตาม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่าง

2) การปลูกฝังปณิธาน เป็นสิ่งที่ช่วยให้คนมีความพยายามและมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ ซึ่งเป้าหมายเหล่านั้นเป็นสิ่งที่สังคมยกย่อง และเกิดการถ่ายทอดคุณค่าทางสังคมผ่านมายังตัวบุคคล เช่น ค่านิยมในการยกย่องและให้เกียรติผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับสูงหรือการยกย่องในบางอาชีพ

3) การปลูกฝังบทบาททางสังคมและทัศนคติ โดยการสอนให้สมาชิกในสังคมได้เรียนรู้บทบาทของตัวเองและอย่างค่อยเป็นค่อยไป รู้จักการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การวางตัว การรู้กาลเทศะเมื่อพบผู้ใหญ่ เป็นต้น

4) การปลูกฝังทักษะความชำนาญ เป็นการเตรียมพร้อมทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคมกับผู้อื่น เช่น ทักษะทางด้านภาษา ทักษะการทำอาหาร ทักษะการป้องกันตัว เป็นต้น ซึ่งในอดีตจะเกิดจากการเลียนแบบพฤติกรรมจากการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น แต่ในปัจจุบันจะมีสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียนสอนอย่างเป็นทางการ

เนื่องจากการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมประกอบไปด้วยความแตกต่างหลากหลาย ทั้งในด้านชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ฯลฯ จึงต้องมีตัวแทนทางสังคมในการขัดเกลาทางสังคม เพื่อให้สมาชิกที่อยู่ในสังคมได้มีพฤติกรรมที่เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ โดยตัวแทนทางสังคมประกอบไปด้วย 6 กลุ่ม ดังนี้

1) ครอบครัว ถือเป็นสถาบันพื้นฐานที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดและใช้เวลาอยู่ร่วมกันเป็นเวลานาน โดยมีพ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นผู้อบรมสั่งสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวซึ่งอยู่ในวัยเยาว์มรพฤติกรรมที่เหมาะสม ครอบครัวจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะขัดเกลาทั้งบุคลิกภาพ อารมณ์ และจิตใจเด็กก่อนที่จะเติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

2) กลุ่มเพื่อน เมื่อเด็กเริ่มโตขึ้นก็จะพบกลุ่มเพื่อน ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน มีนิสัยความชอบ ความสนใจในเรื่องที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งกลุ่มเพื่อนนี้ก็อาจจะพบได้ตามละแวกบ้าน โรงเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มที่สนิทสนมรองจากครอบครัว ซึ่งการคบเพื่อนก็อาจหล่อหลอมให้นำไปสู่แนวโน้มที่เกิดพฤติกรรมไปในทิศทางเดียวกัน กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะควบคุมไม่ให้นำพาไปสู่ความเสื่อมของพฤติกรรม

3) สถาบันการศึกษา เป็นสถานที่ที่ให้โอกาสทางการศึกษา การสอนให้เด็กได้รู้จักการปรับตัวสร้างสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ การอบรมสั่งสอนในเรื่องของความรู้และทักษะวิชาชีพ ตลอดจนอบรมเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีและการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ซึ่งสถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญในการขัดเกลาทางสังคมทั้งทางด้านความรู้และอารมณ์ อันเป็นสิ่งสำคัญที่เด็กสามารถนำไปใช้ได้ทั้งในชีวิตประจำวันและอนาคต

4) กลุ่มอาชีพและกลุ่มผลประโยชน์ ในวัยที่เติบโตจนพ้นสถาบันการศึกษามาสู่ในระดับที่ต้องหาเลี้ยงชีพ ทำให้เราได้เห็นถึงความหลากหลายของอาชีพที่มีในสังคม แต่ละอาชีพจะมีบุคลิก ทัศนคติ วัฒนธรรมเฉพาะกลุ่ม และระเบียบกฎเกณฑ์ในการทำงานที่แตกต่างกันออกไป หากบุคคลนั้นได้เป็นสมาชิกของกลุ่มอาชีพนั้นเป็นเวลานานก็อาจเกิดความผูกพันและรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตัวเองไว้ด้วย

5) สื่อมวลชน ในสังคมออนไลน์ปัจจุบันข้อมูลข่าวสารส่งได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ซึ่งผู้คนในปัจจุบันสามารถติดตามข่าวสารได้ตามสื่อออนไลน์ผ่านเครื่องมือสื่อสารที่หลากหลาย ซึ่งข้อมูลข่าวสารเหล่านี้สามารถขัดเกลาผู้รับสารได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม อีกทั้งยังสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ จึงขึ้นอยู่กับวิจารณญาณของผู้รับข้อมูลข่าวสารว่าจะสามารถวิเคราะห์หรือแยกแยะได้มากน้อยเพียงใด

6) สถาบันศาสนา แม้ว่าในปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางสังคมจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์เข้ามามีบทบาทค่อนข้างมากและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม สังคมก็ยังจำเป็นต้องมีศาสนา เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมคำสอน จริยธรรม ศีลธรรมที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและขัดเกลาพฤติกรรมให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Noosawat et al (2023) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การขัดเกลาทางสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา พบว่า การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่สำคัญในการปรับพฤติกรรม ความคิด ความรู้ ความเชื่อของบุคคลให้มีความเหมาะสม 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านพฤติกรรม 2) ด้านสมาธิหรือจิตใจ และ 3) ด้านปัญญา ซึ่งการขัดเกลาทางสังคมทั้งสามด้านนี้มุ่งหวังให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่กลุ่มสังคมวางเอาไว้ โดยหลักไตรสิกขาเป็นหลักธรรมสำคัญในการขัดเกลาทางสังคม โดยมีศีลเป็นตัวควบคุม สมาธิเป็นตัวกำกับ และปัญญาเป็นตัวสนับสนุน ซึ่งการบูรณาการหลักธรรมในการขัดเกลาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาเข้ากับหลัก ศีล สมาธิและ ปัญญา ทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีระเบียบวินัย มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตลอดจนหยั่งรู้ในเหตุและผลที่จะพิจารณาไตร่ตรองในสิ่งที่เกิดขึ้น

Mahaphot and Boontosang (2017) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สถาบันการศึกษากับการขัดเกลาทางสังคมที่มีต่อเยาวชนเพื่อความเป็นประชาธิปไตย พบว่า ควรนำเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค มาบรรจุในรายวิชาพลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งนอกจากครูจะเป็นผู้สอนแล้ว ยังต้องออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนนั้นได้รู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง เคารพสิทธิของผู้อื่น เคารพกติกาของสังคม รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม แก้ปัญหาด้วยหลักเหตุและผล เพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข

กรอบแนวคิดในการวิจัย

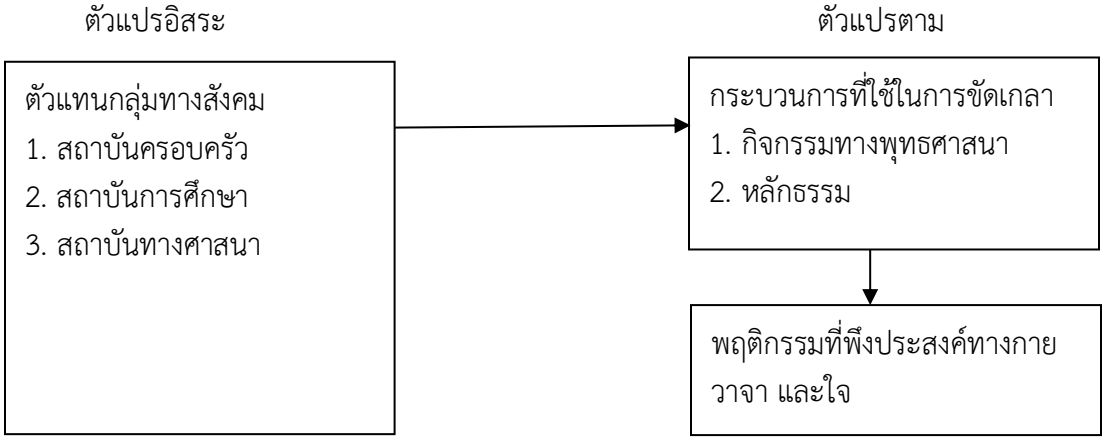

Figure 1 Conceptual Framework

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด และโรงเรียนในการออกแบบกิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมให้กับกลุ่มยุวพุทธิกะและศึกษาการจัดการกิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมให้กับกลุ่มยุวพุทธิกะ ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรมพุทธประทีป จังหวัดสุพรรณบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด และโรงเรียนในการออกแบบกิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมและศึกษาการจัดการกิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมให้กับกลุ่มยุวพุทธิกะ ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรมพุทธประทีป จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

1. ดำเนินการวิจัย ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย พระสงฆ์ 1 รูป ผู้นำจัดกิจกรรม 4 คน ครู 5 คน และชาวบ้าน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 รูปคน ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – ตุลาคม 2567 พื้นที่วิจัยได้แก่ ศูนย์ปฏิบัติธรรมพุทธประทีป ตำบลอบทม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้คำถามลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ในประเด็นการออกแบบและการจัดการกิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมให้กับกลุ่มยุวพุทธิกะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยการเก็บข้อมูลจะแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพพื้นที่ทางสังคม จากนั้นจะเข้าไปพูดคุยทำความรู้จักสร้างความคุ้นเคยกับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจากการได้เข้าไปศึกษาในเบื้องต้น ผู้วิจัยได้มีความคุ้นเคยกับบุคคลผู้สวนเกี่ยวข้องกับการจัดการ

กิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมให้กับกลุ่มยุวพุทธิกะ ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรมพุทธประทีป จังหวัดสุพรรณบุรี ในระดับหนึ่ง และทุกคนได้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยการสังเกตปรากฏการณ์และการสัมภาษณ์แบบเจาะจงกับกลุ่มเป้าหมาย การเก็บข้อมูล ในขั้นนี้ถ้าหากข้อมูลที่ได้มายังไม่เพียงพอ หรือยังไม่สามารถตอบคำถามได้ครอบคลุม ผู้วิจัยจะศึกษาเพิ่มเติมจนเพียงพอต่อความต้องการ และผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อม ๆ กัน หลังจากทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะทำการจดบันทึกและตรวจสอบข้อมูลทุกครั้งอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) ที่ได้รับการยอมรับถึงความน่าเชื่อถือ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาจัดกระทำกับข้อมูล (Data Processing) เริ่มด้วยการจัดระบบข้อมูล แยกประเภทข้อมูล ตามประเด็นที่ศึกษา และทำความเข้าใจกับความหลากหลาย ตลอดจนความแตกต่างของข้อมูลที่รวบรวมมา จากนั้น วิเคราะห์จากเนื้อหาที่ได้ โดยผู้วิจัยได้จัดกระทำกับข้อมูลพร้อมๆ กันไป ตลอดระยะการดำเนินการวิจัย คือ ในแต่ละครั้งหลังจากที่เก็บข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจะบันทึกอย่างละเอียดจากข้อมูลที่ได้ในประเด็นต่าง ๆ ได้ ครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยนำมาจัดระบบข้อมูล แยกเป็นหมวดหมู่ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่ออธิบายเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมให้กับกลุ่มยุวพุทธิกะ ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรมพุทธประทีป จังหวัดสุพรรณบุรี และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสามารถอธิบายตามกรอบแนวคิดกระบวนการขัดเกลาทางจริยธรรม โดยศึกษาความเชื่อมโยงของกระบวนการขัดเกลาทางจริยธรรม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสถาบันครอบครัว ด้านสถาบันการศึกษา และด้านสถาบันศาสนา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ด้านสถาบันครอบครัว

กระบวนการขัดเกลาทางจริยธรรมจากสถาบันครอบครัวพบว่า สถาบันครอบครัวมีความสำคัญต่อกระบวนการขัดเกลามากที่สุด ลักษณะของการขัดเกลาทางจริยธรรมคือ พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องต่าง ๆ ให้กับลูก กลุ่มยุวพุทธิกะสามารถนำหลักธรรมคำสอนที่ได้จากกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งเป็นคำสอนในเรื่องพื้นฐาน ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ได้แก่ ความกตัญญู และศีล 5 ซึ่งการเอาใจใส่ของครอบครัวก็สามารถช่วยขัดเกลาและให้คำแนะนำได้ ทำให้เกิดการปลูกฝังจริยธรรมที่ดีงามตั้งแต่อายุยังน้อยและเกิดการส่งเสริมความประพฤติที่ดีทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ อีกทั้งครอบครัวยังมีส่วนสำคัญมากในการพากลุ่มยุวพุทธิกะมาเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่วัดได้จัดขึ้น ซึ่งก็เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการใช้ขัดเกลาทางจริยธรรมได้อีกด้วย

ด้านสถาบันการศึกษา

กระบวนการขัดเกลาทางจริยธรรมจากสถาบันการศึกษาพบว่า สถาบันการศึกษาได้มีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปสอดแทรกในการเรียนการสอน โดยมีครูเป็นแบบอย่างที่ดีของกลุ่มยุวพุทธิกะ ในส่วนของการเรียนรู้เพิ่มเติมจากสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ต้องเรียนรู้อย่างมีสติ รวมถึงการให้ความร่วมมือกับสถาบันครอบครัวและสถาบันศาสนาในการสื่อสารถึงพฤติกรรมของกลุ่มยุวพุทธิกะ เพื่อขัดเกลาผ่านกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ให้คำแนะนำ อบรมสั่งสอนร่วมกัน โดยคาดหวังผลลัพธ์ให้กลุ่มยุวพุทธิกะมีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้หน้าที่ มีวินัย เคารพในกติกาของสังคม ให้เกียรติผู้อื่น ยึดมั่นในศีลธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม เป็นอนาคตหรือกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติสืบต่อไป

ด้านสถาบันศาสนา

กระบวนการขัดเกลาทางจริยธรรมจากสถาบันศาสนาพบว่า พระภิกษุมีส่วนในกระบวนการขัดเกลาทางจริยธรรมโดยตรง เนื่องจากเป็นผู้ถ่ายทอดคำสอนทางพระพุทธศาสนาอันเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจที่สำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยจะมุ่งเน้นการนำคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติอย่างมีสติ ไม่งมงาย รู้หน้าที่ของตนเอง มีวินัย ไม่เบียดเบียนผู้อื่น รวมถึงละความโลภทางวัตถุแล้วหันมาสร้างความเจริญทางจิตใจ ซึ่งเริ่มจากการมีความกตัญญูต่อบุพการีเป็นพื้นฐาน และปฏิบัติตามหลักศีล 5 อย่างสม่ำเสมอ โดยสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาสามารถช่วยสนับสนุนสถาบันทางศาสนาโดยการเป็นตัวอย่างที่ดีและนำกลุ่มยุวพุทธิกะเข้าร่วมกิจกรรมกับทางวัดในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา นอกจากจะเป็นการขัดเกลาทางจริยธรรมแล้ว ยังเป็นการช่วยสืบทอดประเพณีทางศาสนาที่ถือปฏิบัติมาอย่างยาวนานให้คงอยู่ต่อไปอีกด้วย

สรุปได้ว่า การจัดการกิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมในกลุ่มยุวพุทธิกะต้องอาศัยความร่วมมือจากสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา เพื่อให้เกิดการขัดเกลาทางจริยธรรมอย่างสมบูรณ์แบบผ่านกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา การนำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปใช้ดำเนินชีวิตประจำวัน โดยการเริ่มต้นจากสิ่งที่ปฏิบัติได้ง่าย อันประกอบไปด้วย ศีล 5 และความกตัญญู โดยช่วยกันปลูกฝังตั้งแต่อายุยังน้อย เจริญด้วยศีลธรรมทางกาย วาจา และจิตใจ เพื่อจะได้เติบโตไปเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติที่เป็นทั้งคนเก่งและคนดี

อภิปรายผล

ข้อค้นพบเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมในกลุ่มยุวพุทธิกะ ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรมพุทธประทีปจังหวัดสุพรรณบุรี พิจารณาได้ดังนี้

พบว่าเงื่อนไขสำคัญในการจัดการกิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมในกลุ่มยุวพุทธิกะ คือ ความร่วมมือทั้งทางตรงและทางอ้อมของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งการจัดกิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมมีปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ โดยเริ่มจากความร่วมมือของสถาบันหลักทางสังคม อันได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา อีกทั้งการสนับสนุนของคนในชมชนทั้งกำลังแรงกายและกำลังทรัพย์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

สถาบันครอบครัวมีความสำคัญต่อกระบวนการขัดเกลามากที่สุด โดยพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องต่าง ๆ ให้กับลูก ซึ่งการเอาใจใส่ของครอบครัวก็สามารถช่วยขัดเกลาและให้คำแนะนำได้ ทำให้เกิดการปลูกฝังจริยธรรมที่ดีงามตั้งแต่อายุยังน้อยและเกิดการส่งเสริมความประพฤติที่ดีทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ สอดคล้องกับงานวิจัย

ของ Tancharoen and Maphud (2009) สรุปตรงกันว่า สถาบันครอบครัวมีความสำคัญในกระบวนการขัดเกลาทางสังคมมากที่สุด โดยลักษณะการขัดเกลาทางสังคม เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างพ่อแม่และเยาวชน มีความรักและเอาใจใส่ เป็นที่ปรึกษา และเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องต่าง ๆ

สถาบันการศึกษาได้มีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปสอดแทรกในการเรียนการสอน โดยมีครูเป็นแบบอย่างที่ดีของกลุ่มยุวพุทธิกะ โดยคาดหวังผลลัพธ์ให้กลุ่มยุวพุทธิกะมีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้หน้าที่ มีวินัย เคารพในกติกาของสังคม ให้เกียรติผู้อื่น ยึดมั่นในศีลธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม เป็นอนาคตหรือกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติสืบต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mahaphot and Boontosang (2017) ในเรื่องของการสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค มาบรรจุในรายวิชาพลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งนอกจากครูจะเป็นผู้สอนแล้ว ยังต้องออกแบบกิจกรรมให้กลุ่มยุวพุทธิกะ ซึ่งเป็นผู้เรียนนั้น ให้ได้รู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง เคารพสิทธิของผู้อื่น เคารพกติกาของสังคม รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม แก้ปัญหาด้วยหลักเหตุและผล เพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข

สถาบันศาสนามีส่วนในกระบวนการขัดเกลาทางจริยธรรมโดยตรง เนื่องจากเป็นผู้ถ่ายทอดคำสอนทางพระพุทธศาสนาอันเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจที่สำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยจะมุ่งเน้นการนำคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติอย่างมีสติ รู้หน้าที่ของตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งเริ่มจากการ มีความกตัญญูต่อบุพการีเป็นพื้นฐาน และปฏิบัติตามหลักศีล 5 อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rattivat (2011) ในเรื่องของการนำหลักคุณธรรมตามแนววิถีพุทธมาใช้ในการขัดเกลาจิตใจวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ให้มีคุณธรรมด้านความอ่อนน้อมถ่อมตนและการมีสัมมาคารวะ ความกตัญญูกตเวที การประหยัดและอดออม ความมีเมตตากรุณาและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการให้อภัย อันเป็นพื้นฐานที่ดีในการออกไปใช้ชีวิตร่วมกับผู้คนในสังคมภายนอกต่อไป

สรุป

Figure 2 แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย ประกอบด้วย 1) สถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันที่มีความสำคัญต่อกระบวนการขัดเกลามากที่สุด โดยมีพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องต่าง ๆ ให้กับลูก กลุ่มยุวพุทธิกะสามารถนำหลักธรรมคำสอนที่ได้จากกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ได้แก่ ความกตัญญู และศีล 5 ทำให้เกิดการปลูกฝังจริยธรรมที่ดีงามตั้งแต่อายุยังน้อยและเกิดการส่งเสริมความประพฤติที่ดีทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ 2) สถาบันการศึกษา เป็นสถาบันที่นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปสอดแทรกในการเรียนการสอน โดยมีครูเป็นแบบอย่างที่ดี ในส่วนของการเรียนรู้เพิ่มเติมจากสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ต้องเรียนรู้อย่างมีสติ รวมถึงการให้ความร่วมมือกับสถาบันครอบครัวและสถาบันศาสนาในการสื่อสารถึงพฤติกรรมเพื่อขัดเกลาผ่านกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้กลุ่มยุวพุทธิกะยึดมั่นในศีลธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม เป็นอนาคตหรือกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติสืบต่อไป และ 3)สถาบันศาสนา เป็นสถาบันที่ขัดเกลาพฤติกรรมโดยพระภิกษุมีส่วนสำคัญโดยตรง โดยจะมุ่งเน้นการนำคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติอย่างมีสติ รวมถึงละความโลภทางวัตถุแล้วหันมาสร้างความเจริญทางจิตใจ ซึ่งเริ่มจากการ มีความกตัญญูต่อบุพการีเป็นพื้นฐาน และปฏิบัติตามหลักศีล 5 อย่างสม่ำเสมอ โดยสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาสามารถช่วยสนับสนุนสถาบันทางศาสนาโดยการเป็นตัวอย่างที่ดีและนำกลุ่มยุวพุทธิกะเข้าร่วมกิจกรรมกับทางวัดในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สถาบันทั้ง 3 สถาบันจะต้องทำการร่วมมือกันเพื่อสร้างเครือข่ายการเชื่อมโยงในการพัฒนากลุ่มยุวพุทธิกะอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม

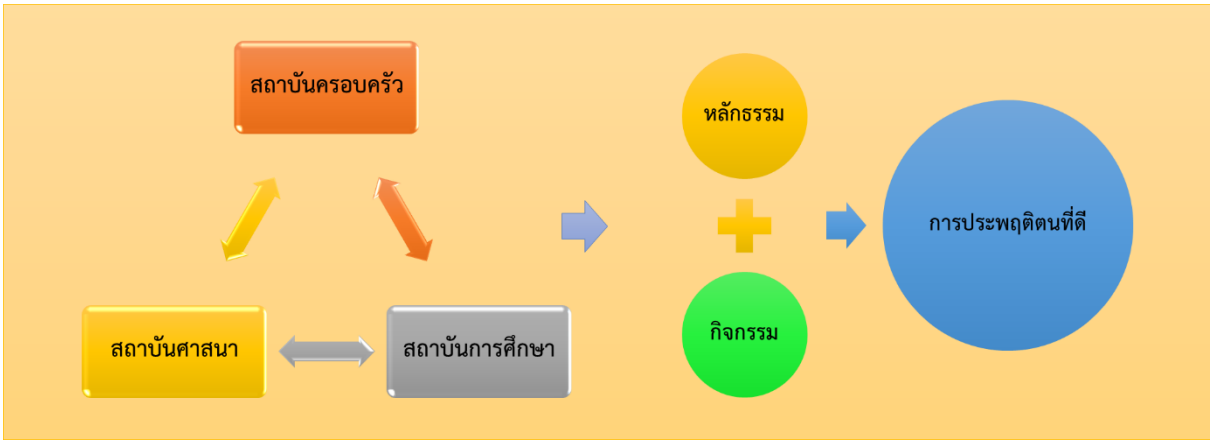

Figure 2 The synthesized knowledge from the research

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดการกิจกรรมขัดเกลาทางจริยธรรมในกลุ่มยุวพุทธิกะ ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรมพุทธประทีปจังหวัดสุพรรณบุรี จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องเกิดจากการบ่มเพาะตั้งแต่เริ่มต้น ผ่านการให้ความร่วมมือของ 3 สถาบันหลัก ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา ซึ่งเป็นสิ่งที่สนับสนุนเกื้อกันอย่างยั่งยืน โดยการขัดเกลาผ่านกิจกรรม การอบรมสั่งสอน การให้คำแนะนำที่ถูกต้องในการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดพฤติกรรมทางกาย วาจา และจิตใจที่ดีงาน มีคุณธรรม จริยธรรม ความกตัญญูกตเวที การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตลอดจนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสงบสุข

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยต่อไป

1) การสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนาให้กับกลุ่มยุวพุทธิกะโดยการแก้ไขปัญหาตามหลักอริยสัจ 4

2) เปรียบเทียบการประเมินผลก่อนและหลังการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมทางศาสนาให้กับกลุ่มยุวพุทธิกะ

เอกสารอ้างอิง

จำนง อดิวัฒนสิทธ์. (2548). *สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุพัตรา สุภาพ. (2545). *สังคมวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 22). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

Broom, L., & Selznick, P. (1958). *Sociology: A text with adapted readings* (2nd ed.). New York: Harper and Row.

Chantasopano, S. (2020). *A model of virtual morality promotion for the youth of Buddhist temples in Singburi Province* (Doctoral dissertation, Mahachulalongkornrajavidyalaya University). (in Thai)

Mahaphot, J., & Boontosang, B. (2017). Socialization on youth for democratization in education institution. *Journal of Social Science, Law and Politics, 1*(1), 194–197. (in Thai)

Ministry of Education. (1999). *National Education Act B.E. 2542 (1999)*. https://shorturl.asia/d5cYO (Accessed October 2, 2024). (in Thai)

Noosawat, L., Wuttiwong, P., & Saengsuwan, K. (2023). Socialization according to Buddhism. *Buddhist Psychology Journal, 8*(1), 43–54. (in Thai)

Rattivat, N. (2011). *An approach and measures for teenage's socialization: A case study in a Rajvithi Home for Girls Organization* (Master's thesis, National Institute of Development Administration). (in Thai)

Tancharoen, D., & Maphud, C. (2009). Ethical socialization of outstanding youths of Chachoengsao Province. *Journal of Education and Social Development, 5*, 23. (in Thai)

TruePlookpanya. (2021). *One day of Buddhist activities in school*. https://www.trueplookpanya.com/learning/detail/3353 (Accessed October 2, 2024). (in Thai)

Unprasith, D. (2012). *Forms of socialization for community's voluntary mind: A study of Ban Nam Wan Community, Phra Pradaeng District, Samut Prakan Province* (Master's thesis, National Institute of Development Administration). (in Thai)